

Posudek vedoucího diplomové práce

Název práce: Postavení poslance PS PČR v legislativním procesu

Autor práce: Bc. Kristýna Kočí

Jméno vedoucího: PhDr. Jan Bureš, Ph.D., Ústav politologie FFUK

Hodnocení:

Kristýna Kočí si jako téma své diplomové práce zvolila problematiku postavení poslance PS PČR v procesu tvorby a schvalování zákonů, a speciálně ji zajímala především otázka, do jaké míry je mandát poslance skutečně volný a nezávislý tak, jak to odpovídá dikci Ústavy ČR.

Autorka v teoretické části práce vycházela zejména ze samotné Ústavy ČR, Jednacího řádu Poslanecké sněmovny; a dále se opírá o řadu prací českých ústavních právníků (především K. Klímy a A. Gerlocha) a politologů. Vymezuje charakter českého parlamentního režimu, postavení Parlamentu ČR v ústavním systému, a poměrně podrobně seznamuje čtenáře s historickým vývojem českého parlamentarismu. Tato kapitola však není samoučelná, jejím smyslem je především právě ukázat, jak se proměňovalo postavení samotných poslanců. Dále autorka podrobně popisuje postavení Poslanecké sněmovny, seznamuje čtenáře s pravidly jejího fungování (Jednací řádem), strukturou orgánů PS atd. Tím se dostává ke klíčovému tématu práce – postavení poslance v legislativním procesu. Autorka analýzou Ústavy ČR a Jednacího řádu PS PČR ukazuje legislativní zakotvení tzv. volného mandátu poslance, a klade si dále klíčovou otázku, jak je tato zásada v praxi české Poslanecké sněmovny a ve vztahu k politickým stranám dodržována. V teoretické rovině výkladu se zde autorka opírá o práce G. Sartoriho a řady českých autorů (Syllová, Wintř, Košnar). Dále se věnuje postavení poslaneckých klubů. Následně obšírně popisuje průběh legislativního procesu v PS PČR v jeho jednotlivých fázích (od podání návrhu přes trojí členění po závěrečné hlasování). Za poněkud méně rozpracovanou zde považuji podkapitolku o parlamentní kultuře. Nicméně teoretická část práce je podle mého názoru zpracována dobře, autorka se opírá o studium řady odborných prací a klíčových ústavněprávních dokumentů.

Za nejzajímavější a z hlediska přínosu za nejhodnotnější v práci K. Kočí považuji kapitolu druhou, jež je věnována detailní analýze reálného postavení českého poslance v legislativním procesu. Autorka si zvolila metodu dotazníkového šetření mezi poslanci a dále řízeného rozhovoru s třemi vybranými poslanci (vládním, opozičním a s poslancem S. Humlem). Následně také připojuje část, v níž provádí statistické šetření otázky úspěšnosti/neúspěšnosti návrhů zákonů, podávaných vládou, vládními nebo opozičními poslanci.

Oceňuji především schopnost autorky sestavit dotazník (i otázky v řízeném rozhovoru) tak, aby mohla získat skutečně relevantní odpovědi, jež je možno dále odborně zpracovávat. Autorka přitom vycházela z poznatků, jež načerpala studiem základních sociologických prací, popisujících tyto techniky a metody, a snažila se je ve svém přístupu dodržovat. Výsledky dotazníkového šetření a řízeného rozhovoru jsou v mnohém zajímavé a překvapující, a umožňují nám poněkud hlouběji vniknout do představ jednotlivých poslanců o vlastním postavení. Autorka postavila svou analýzu závěrů z těchto vlastních šetření především na zdůraznění rozdílů mezi postoji poslanců vládních a opozičních. Autorka především ukazuje, že ačkoliv v českém ústavním právu platí princip volného mandátu, v praxi reálné postavení poslance (soudě alespoň ze subjektivních pocitů poslanců, kteří odpověděli na autorčin dotazník) spíše převládá praxe mandátu do určité míry vázaného, zejména v tom, že poslanci jsou před hlasováním nejvíce ovlivňováni svými poslaneckými kluby, které tak účinně vykonávají roli „převodové páky“ mezi vedením strany (v případě vládních stran také vlády) a jejími poslanci. Z následného řízeného rozhovoru s opozičním poslancem vyplynulo, že také on se cítí být velmi silně ovlivňován svou politickou stranou. Autorka následně v závěru své práce právě tento fakt, tedy „jistou míru nenaplněnosti ústavního principu volného mandátu“ vyzdvihuje jako hlavní výsledek svých zjištění.

Práci kolegyně Kristýny Kočí považuji za velmi solidní a zajímavou. Práce e také řemeslně dobře zpracována, autorka využila klíčové odborné práce a pro téma nejdůležitější ústavněprávní dokumenty. Správně odkazuje také na zdroje použitých citací. Na práci nejvíce oceňuji přínos vlastního dotazníkového šetření a provedených řízených rozhovorů, které jsou největší přidanou

hodnotou práce. Autorka touto částí prokázala schopnost zvolit vhodné výzkumné metody a dobře je aplikovat v praxi. Práce je tak nejen dobrým vhladem do problematiky postavení českého poslance v procesu přijímání zákonů po ústavněprávní stránce, ale především ještě cennější ve své analytické části, jež ukazuje skutečné mínění poslanců o vlastním postavení vůči politickým stranám, a jež je tak tedy zajímavou korekcí tohoto ústavněprávního postavení poslanců.

Z výše uvedených důvodů práci kolegyně Kočí hodnotím jako velmi zdařilou; autorka na základě dobře ujasněné teoretické základny dospěla k odborně dobře vyargumentovaným závěrům. Proto práci hodnotím známkou **v ý b o r n ě**.

V Dobříši, dne 13.6. 2013

.....
PhDr. Jan Bureš, Ph.D.